

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Tdo/66/2014
Identifikačné číslo spisu:	7209010031
Dátum vydania rozhodnutia:	13.11.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Juraj Kliment
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:7209010031.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Milana Karabína a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci obvineného A. G. pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 Tr. zák., prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 13. novembra 2014 v Bratislave dovolanie obvineného A. G. proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 4. decembra 2013, sp. zn. 6To/114/2013 a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. f/ Tr. por. dovolanie obvineného A. G. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Košice II (ďalej už len „súd prvého stupňa“) rozsudkom z 19. novembra 2012, sp. zn. 4T/5/2009, uznal obvineného A. G. za vinného z prečinu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

dňa 7. januára 2008 v čase okolo 01.45 hod. v D. v areáli Q. ako vodič hnacieho dráhového vozidla T 419 1512 počas vykonávania posunu z koľaje č. 461 na koľaj č. 473 zrazil vedúceho posunu Z. G., ktorý utrpel ťažké zranenie - amputáciu pravého predkolenia - a posun vykonával napriek tomu, že stratil s vedúcim posunu návesný styk a nepresvedčil sa kde v tom čase bol vedúci posunu a pri zmene posunu nepoužil zvukovú signalizáciu.

Súd prvého stupňa ho za to odsúdil podľa § 157 ods. 1 Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 1 (jeden) rok. Podľa § 49 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. mu súd výkon trestu podmiennečne odložil a podľa § 50 ods. 1 Tr. zák. mu určil skúšobnú dobu vo výmere 2 (dva) roky.

Podľa § 288 ods. 1 Tr. por. súd poškodeného Z. G. s nárokom na náhradu škody odkázal na občianske súdne konanie.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal obvinený A. G. odvolanie a to bezprostredne po vyhlásení rozsudku do zápisnice o hlavnom pojednávaní.

O odvolaní obvineného A. G. rozhodol Krajský súd v Košiciach (ďalej už len „odvolací súd“) rozsudkom zo 4. decembra 2013, sp. zn. 6To/114/2013, tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. e), ods. 3 Tr. por. napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil vo výroku o treste a podľa § 322 ods. 3 Tr. por. sám vo veci rozhodol tak, že obvinenému A. G. uložil podľa § 157 ods. 1, § 56 ods. 1, ods. 2, § 57 ods. 1 Tr. zák. peňažný trest vo výmere 500 (päťsto) Eur a podľa § 57 ods. 3 Tr. zák. pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený, ustanovil obvinenému náhradný trest odňatia slobody v trvaní 5 (päť) mesiacov.

Dňa 14. augusta 2014 bolo súdu prvého stupňa doručené dovolanie obvineného A. G. (ďalej už len „obvinený“), ktoré podal prostredníctvom splnomocneného obhajcu JUDr. Milana Slobodníka. V písomnom vyhotovení dovolania uviedol, že dovolanie podáva z dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., lebo rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku.

Obvinený v dovolaní zdôraznil, že od samého začiatku trestného stíhania spáchanie skutku popieral a ani vykonaným dokazovaním nebolo jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností preukázané, že sa skutku dopustil. Obvinený v dovolaní spochybnil súdmi oboch stupňov zistený skutkový stav, následne rozoberal vykonané dôkazy (najmä znalecký posudok) a predostieral vlastné hodnotiace úsudky k týmto dôkazom. V dovolaní okrem iného uviedol, že už v podanom odvolaní poukazoval na viaceré pochybenia poškodeného, ktorými zapríčinil nehodu, že k vzniku nehody nepochybne prispeli aj pochybenia na strane zamestnávateľa, ktoré sú podrobne uvedené v znaleckom posudku. Za veľmi podstatné pri posudzovaní zodpovednosti za nehodu považoval skutočnosť, že v zmysle príslušnej legislatívy platnej pre obdobie nehodovej udalosti obidvaja účastníci nehodovej udalosti (t. j. obvinený a poškodený) nespĺňali odbornú a psychologickú spôsobilosť pre výkon funkcií, teda neboli zamestnávateľom riadne zaškolení, tak ako ukladajú predpisy, preto žiaden z nich nemôže byť zodpovedný za porušenie predpisov. Povinnosťou zamestnávateľa bolo zaškoliť ich a oboznámiť s príslušnými predpismi a ak sa tak nestalo, tak obvinený nemôže niesť trestnoprávnu zodpovednosť za porušenie predpisov, s ktorými nebol riadne oboznámený.

Ďalej v dovolaní obvinený argumentoval tým, že

- ak pri vzniku ťažkej ujmy na zdraví spolupôsobilo viacej príčin, je potrebné hodnotiť každú príčinu čo do jej významu pre vznik následku zvlášť a určiť jej dôležitosť pre následok, ktorý z konania obvineného nastal, a len na základe toho vyvodiť trestnú zodpovednosť (tu poukázal na rozhodnutie číslo 40/2003),
- z odbornej literatúry vyplýva, že osoba nie je zodpovedná za trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 157 Tr. zák. alebo § 158 Tr. zák., ak následok bol vyvolaný nevypočítateľným a neodvratiteľným konaním poškodeného,
- od osôb tiež nemožno požadovať, aby vždy predvídali od druhých možné porušenie ich povinností a z toho následne príčinnú súvislosť k spôsobeniu ťažkej ujmy na zdraví alebo ublíženia na zdraví v zmysle § 157 Tr. zák.,
- zo znaleckého posudku vyplýva, že pri uvedenej akcelerácii posunujúceho dielu a hmotnosti posunujúceho dielu nebolo možné bezpečne zastaviť na vzdialenosť, ktorá bola medzi vedúcim posunu a koncom posunujúceho dielu, že teda nebolo možné včas zabrzdiť na zastavenie posunujúceho dielu tak, aby bolo možné predísť nehodovej udalosti.

Na záver obvinený zdôraznil, že odsudzujúci rozsudok môže byť vydaný len v prípade, ak nie sú žiadne dôvodné pochybnosti o vine obvineného a v prípade, ak vina obvineného nie je preukázaná, musí byť obvinený oslobodený spod obžaloby. V pochybnostiach sa má preto rozhodnúť v prospech obvineného. V danom prípade však k uvedenému postupu nedošlo.

V rámci konečného návrhu dovolaciemu súdu navrhol, aby „zrušil napadnutý rozsudok a vrátil vec súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol“.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Košice II, ktorý v písomnom stanovisku navrhol dovolanie obvineného postupom podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietnuť.

Spisový materiál spolu s dovolaním obvineného bol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky riadne predložený na rozhodnutie 6. novembra 2014.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) v prvom rade zisťoval, či dovolanie obvineného spĺňa všetky zákonné náležitosti a konštatuje, že dovolanie bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.), v zákonnej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.), ale súčasne aj to, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť, lebo je zrejmé, že bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

Podľa § 382 písm. f) Tr. por. dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

Zo spisového materiálu dovolací súd zistil, že obvinený odvolacím súdom uložený peňažný trest vo výmere 500 (päťsto) Eur vykonal dňa 21. marca 2014 zložením uvedenej sumy na účet súdu prvého stupňa. Záznam o zložení sa nachádza v spise na čísle listu 362.

Podľa § 92 ods. 2 Tr. zák. ak ide o odsúdenie na tresty uvedené v § 32 písm. b) až písm. k), k zahladeniu dochádza ich vykonaním. V ustanovení o druhoch trestov je peňažný trest uvedený v § 32 písm. d) Tr. zák.

Výkonom peňažného trestu sa teda na obvineného hľadí, ako keby nebol odsúdený.

Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorý znamená vážny prielom do právoplatnosti a predpokladanej stability konečného a vykonateľného rozhodnutia. Jeho zmyslom je, za prísne vymedzených podmienok, zvrátenie existencie odsúdenia páchatel'a, aby nedošlo k trestno-právnomu následku, t. j. sankcii spojenej s týmto odsúdením. Práve preto, že ide o prielom do naznačenej stability konečného a vykonateľného rozhodnutia na základe tohto mimoriadneho opravného prostriedku, ktorým sa dáva možnosť dvom hlavným proti sebe stojacim stranám v trestnom konaní (odhliadajúc od práva ministra spravodlivosti, ktorý nie je stranou v konaní) prokurátorovi a obvinenému dosiahnuť vyvolanie mimoriadneho konania pred najvyšším súdom na preskúmanie niektorých právoplatných rozhodnutí, zákon obmedzuje možnosť podania dovolania len obmedzenému okruhu subjektov, v obmedzenom rozsahu, zo špecificky vymedzených, kvalifikovaných dôvodov a len proti niektorým vymedzeným rozhodnutiam.

Keďže sa možnosť tohto opravného prostriedku dáva predovšetkým dvom hlavným proti sebe stojacim stranám v konaní, základným princípom, ktorým sa musí tento inštitút mimoriadneho opravného prostriedku riadiť, je princíp rovnosti strán, a to jednak čo do možnosti podania tohto opravného prostriedku, tak aj v samotnom procese, v konaní o ňom pred súdom. Pri dodržaní tejto základnej zásady v trestnom konaní by bolo proti jej zmyslu i princípu spravodlivosti, aby jedna strana mala možnosť dovolať sa mimoriadnym opravným prostriedkom konania na najvyššom súde vo veci, v ktorej už bol trest vykonaný a zahladený s účinkami, že sa na páchatel'a hľadí, akoby nebol odsúdený. Ak by túto možnosť mal obvinený, nutne by musela byť pripustená i u generálneho prokurátora (odhliadajúc od ministra spravodlivosti, ktorý nie je stranou v konaní).

Podľa § 368 ods. 1 Tr. por. dovolanie možno podať proti právoplatnému rozhodnutiu súdu, ktorým bol porušený zákon, alebo ak boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré mu predchádzalo, ak je toto porušenie dôvodom dovolania podľa § 371.

V § 368 ods. 2 Tr. por. sú uvedené rozhodnutia, ktoré treba rozumieť, ak tento zákon neustanovuje inak, ako rozhodnutia podľa odseku 1, proti ktorým možno podať dovolanie. Pod jeho písmenom a/ sa uvádza rozsudok a trestný rozkaz, bez bližšej špecifikácie, aký rozsudok sa má na myslí. V nadväznosti na ostatné ustanovenia Trestného poriadku o dovolaní i tie, ktoré sa týkajú rozsudku je zrejmé, že sa má na myslí tak odsudzujúci, ako aj oslobodzujúci rozsudok.

Odsudzujúcim rozsudkom v zmysle § 163 až § 168 Tr. por. treba rozumieť taký, ktorý obsahuje výrok o vine páchatel'a a ak nedošlo k upusteniu od potrestania, výrok o treste a prípadné ďalšie výroky o náhrade škody alebo o ochrannom opatrení. Odsudzujúcim rozsudkom teda treba rozumieť taký rozsudok, na základe ktorého existujú účinky, že sa na páchatel'a hľadá ako na odsúdeného.

Pokiaľ nastávajú, či už priamo na základe zákona, ako je tomu pri upustení od potrestania (§ 40 ods. 2 Tr. zák.), alebo po výkone niektorých druhov trestov (napr. v predmetnom prípade § 92 ods. 2 Tr. zák. v spojení s § 93 ods. 1 Tr. zák.) alebo na základe rozhodnutia súdu, pri zahľadení odsúdenia, právne dôsledky spojené s fikciou neodsúdenia, že sa v zmysle zákona hľadá na páchatel'a ako keby odsúdený nebol, potom treba do všetkých dôsledkov právne považovať za neexistujúce odsudzujúce rozhodnutie takej osoby, na ktorú sa hľadá ako keby odsúdená nebola.

Predpokladom na podanie dovolania, ako mimoriadneho opravného prostriedku, je existencia odsúdenia páchatel'a. Pokiaľ platí fikcia neodsúdenia, ktorú zákonodarca spojil s inštitútom zahľadenia odsúdenia, nemožno ju chápať podmienene tak, že pre určité prípady v trestnom konaní (ale i mimo neho) platí a pre niektoré nie.

Zahľadenie odsúdenia spojené so zákonnou fikciou neodsúdenia znamená, okrem iných dôsledkov spojených s bezúhonnosťou určitej osoby, že vo výpise z registra trestov sa jej zahľadené odsúdenie už neuvádza. V oblasti trestno-právnej zanikajú nepriaznivé následky spojené s odsúdením páchatel'a. Treba vychádzať z toho, že neexistuje odsúdenie, ktoré by bolo dôvodom priťažujúcej okolnosti alebo recidívy trestnej činnosti. Zahľadením odsúdenia s fikciou neodsúdenia môže taká osoba preukazovať stav svojej bezúhonnosti. Nie je už povinná pri rôznych príležitostiach, napr. pri prijímaní do zamestnania, pri žiadostiach o niektoré povolenia, oprávnenia a pod. uvádzať odsúdenie, ktoré bolo zahľadené. Platí to aj obrátene zo strany iných subjektov vo vzťahu k tejto osobe. Odpadnutie prekážky odsúdenia teda môže viesť k vzniku alebo k obnoveniu takých právnych vzťahov, ktoré občan nemohol nadobudnúť alebo sa ich nemohol dožadovať, pokiaľ existovala prekážka odsúdenia páchatel'a.

Keďže v dôsledku toho, že odsúdenie bolo zahľadené, môžu vznikať nové právne vzťahy, ktoré by inak nemohli nastať, tak aby neexistovala podmienka bezúhonnosti, potom by bolo vážnym zásahom do stability právnych vzťahov, ak by na základe dovolania niektorej z dvoch hlavných strán v trestnom konaní alebo dovolania ministra spravodlivosti bolo možné zvrátiť nový právny stav vznikajúci po vykonaní trestu a zahľadení odsúdenia spojeného s fikciou neodsúdenia.

Výrazne by sa v takom prípade nepriaznivo vo vzťahu k osobe, u ktorej bolo odsúdenie zahľadené, prejavilo podanie dovolania prokurátorom, alebo ďalším oprávneným subjektom, v neprospech takejto osoby. Nebolo by žiaduce, v takom prípade, keď už páchatel' vykonal trest a došlo aj k zahľadeniu odsúdenia, aby generálny prokurátor, eventuálne minister spravodlivosti, mohol podávať tento mimoriadny opravný prostriedok v neprospech obvineného, smerujúceho k zhoršeniu jeho postavenia a umožniť tak otvorenie takého trestno-právneho vzťahu, ktorý už bol ukončený a zvrátiť tak priaznivé dôsledky pre páchatel'a spočívajúce v tom, že sa na neho hľadá akoby nebol odsúdený. Dobrodenie, ktoré dáva zákonodarca v podobe bezúhonnosti, na základe fikcie neodsúdenia osoby, u ktorej bolo odsúdenie zahľadené, by strácalo svoj zmysel.

Rovnosť strán v konaní a záujem na stabilite právnych vzťahov však predpokladá aj opak, že ani na základe dovolania obvineného nie je možné právoplatné a už aj vykonané a zahľadené odsúdenie s dôsledkami fikcie neodsúdenia, meniť.

Preto ak nastal zo zákona (alebo na základe rozhodnutia súdu) stav zahľadenia odsúdenia, ktorý má znamenať, že neexistuje odsúdenie, ktorým sa uložila sankcia, jeho dôsledkom musí byť i to, že žiaden zo subjektov oprávnených na podanie dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku, ho už nemôže podať.

V predmetnom prípade vychádzajúc zo zákonnej fikcie neodsúdenia obvineného predpokladanej v ustanovení § 92 ods. 2 Tr. zák. v spojení s ustanovením § 93 ods. 1 Tr. zák., ktorá sa v posudzovanej veci aplikovala, považuje dovolací súd dovolanie obvineného za neprípustné, lebo nesmeruje proti existujúcemu odsudzujúcemu rozhodnutiu, proti ktorému by ho bolo možné podať v zmysle § 368 ods. 1, ods. 2 Tr. por. Z tohto dôvodu súd dovolanie obvineného na verejnom zasadnutí uznesením podľa § 382 písm. f) Tr. por. odmietol (obdobne pozri napr. rozhodnutie NS SR sp. zn. 5 Tdo 59/2013, 5 Tdo 65/2014 a iné).

Toto uznesenie bolo prijaté jednomyselne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.